

Vilkas liv är värda att sörja för?

Diana Hamadi
Fanny Jakobsson

Abstract

Med utgångspunkt i några av modernitetens filosofer, genom deras tankar om gemenskap, distinktion mellan naturtillstånd och samhälle, vill vi försöka förstå hur huvudfåran inom svensk media har rapporterat kring stormen Sandy som drabbade både Karibien och nordöstra USA. Vi har utgått från Sveriges fem största dagstidningar som är Dagens Nyheter, Dagens Industri, Göteborgs Posten, Svenska Dagbladet och Sydsvenskan. I dem har vi valt ut tre artiklar om stormen Sandy i respektive tidning för att visa på hur uppdelningen av ”vi” och ”dem” finns kvar, eftersom det har rapporterats mer om USA än om Karibien. Genom att läsa Hobbes, Rousseau, Kant och Hegel som lagt grunden för hur vi idag ser på ”vi” och ”dem”, vill vi visa på hur dessa filosofers tankar lever kvar än idag. Detta gör vi genom att läsa mer nutida filosofer som Hutchings, Hindess och Said.

Nyckelord: Stormen Sandy, naturtillstånd, civilsamhället, politisk teori

Antalord:

9884

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställning	1
1.2 Avgränsning	2
1.3 Teoriunderlag	3
1.4 Metod och material	5
1.5 Begreppsdefinitioner	5
1.5.1 Västvärlden	6
1.5.2 Icke-väst	6
1.5.3 Modernitet	6
2. I början var allt Amerika	7
2.1 Thomas Hobbes	7
2.2 Jean-Jacques Rousseau	9
2.3 Immanuel Kant	11
2.4 Friedrich Hegel	14
3. Svensk media om stormen Sandy	16
3.1 DN	16
3.2 DI	17
3.3 GP	18
3.4 SvD	18
3.5 Sydsvenskan	19
3.6 Vilka mönster har utkristalliserats i vårt material	19
4. Analys	21
4.1 Sanningar är illusioner, och man har glömt att de är det	22
4.1.1 Tanken om simultanitet	22
4.1.2 Barnets olika stadier	24

4.1.3 Orientalism.....	27
4.2 Hur kan medierapporteringens fokus förklaras?.....	29
4.3 Herre och slav.....	30
5. Diskussion	32
5.1 Varför nättidningar?.....	32
5.2 Möjliga bakomliggande faktorer.....	33
5.3 Vem är du? Vem är jag? Levande charader.....	33
5.4 Den linjära tidsuppfattningen.....	33
5.5 Språkets begränsningar.....	35
6. Referenser.....	36
6.1 Tryckta källor.....	36
6.2 Elektroniska källor.....	36

1 Inledning

I slutet av oktober år 2012 drog orkanen Sandy in över delar av Karibien och nordöstra USA och svensk medias rapportering av orkanen var omfattande. Svenska folket kunde följa orkanens ödeläggelse i båda områdena. En tanke som väcktes hos oss när vi läste och hörde om de som drabbats av orkanen var att det föreföll som om det rapporterades i mer omfattande grad om de drabbade i USA än de på exempelvis Jamaica och Haiti. Vi tolkade det som att det är mer intressant för den svenska befolkningen att läsa om de drabbade i USA än de i Karibien. Det skulle kunna förklaras med t.ex. kulturell eller geografisk närhet. Den gemenskapen vi känner till idag, både den kulturella och geografiska, formulerades i stort av filosofer under 1600- och 1700-talet. Vi bestämde oss därför att söka svaren i dessa filosofers tankar och idéer. Huvudtexterna för denna uppsats utgörs därför av böckerna Leviathan av Thomas Hobbes, The Social Contract and Discourses av Jean-Jacques Rousseau, Political Writings av Immanuel Kant samt Andens Fenomenologi av Friedrich Hegel.

1.1 Syfte och frågeställning

Vi undersöker hur vi kan förstå en samtida händelse utifrån politiska filosofer som varit centrala för moderniteten. Vi väljer att undersöka hur huvudfåran inom svensk media har rapporterat om stormen Sandy som drabbade delar av Karibien och nordöstra USA i slutet av oktober 2012. Vi frågar oss varför ett av områdena belystes i större utsträckning än det andra av svensk media under den närmaste tiden efter stormen. Vårt syfte är att med dessa centrala gestalters teorier förstå

varför nyhetsrapporteringen om orkanen Sandy sett ut som den har gjort. Vi använder oss främst av Hobbes, Rousseaus, Kants samt Hegels texter för att göra det. Mellan modernitetens början och det fall vi valt att analysera finns ett glapp på flera århundraden och vi konsulterar därför även mer samtida filosofer. Detta för att vi vet vilket djupt avtryck de tidigare filosoferna har gjort i historien. Deras teorier om gemenskap har tolkats, utvecklats och reproducerats genom historien. Eftersom de drabbade länderna i Karibien har hamnat i skymundan väcker det frågor om gemenskap, samhörighet och identifikation. Frågor som löpt som en röd tråd genom modernitetens filosofi. Vår *frågeställning* blir således följande: Hur kan vi utifrån de filosofer som grundlagt vår syn på gemenskap förstå svensk medias nyhetsrapportering om orkanen Sandy?

1.2 Avgränsning

Idéerna som presenteras i denna uppsats florerade inte enbart under moderniteten. Naturligtvis har frågor om gemenskap och samhället diskuterats långt innan modernitetens början. Vi avgränsar oss emellertid till denna tidsperiod eftersom det var först under denna tidsperiod som nationalstatens gränser på riktigt började dras och gemenskapen som vi känner till den idag formades.

Vidare leder avgränsningen till Hobbes, Rousseau, Kant och Hegel till att fokus enbart hamnar på västerländska perspektiv. Det är något som diskuteras genom att västvärldens hegemoniska ställning problematiseras i uppsatsen. Avgränsningen har både praktiska och teoretiska skäl. Eftersom vi befinner oss i en västerländsk kontext är vi mest bekanta med just västerländsk historia och västerländska perspektiv. Inkluderingen av exempelvis afrikansk och asiatisk

litteratur skulle troligtvis bidra till en ökad förståelse för forskningsproblemet. Vi väljer emellertid inte att göra det eftersom vi är främst intresserade av hur idén om naturtillstånd och samhälle har skapats och färdats genom tid och rum med hjälp av västerländska tänkare. Däremot använder vi oss av postkolonial teori för att ge en mer nyanserad bild av huvudfilosofernas texter. Varför vi använder just dessa huvudtexter är på grund av det djupa avtryck de har gjort i historien. Texterna ligger till grund för stora delar av den västerländska världsbilden. Många teorier, exempelvis politisk realism, har sin grund i dessa filosofers tankar. Anledningen till att vi börjar med Hobbes är för att han är den mest centrala figuren inom tidig modernitet. Men även för att hans efterföljare tar sin utgångspunkt i hans texter och kritiserar eller vidareutvecklar dem.

Vi utgår från Sveriges fem största dagstidningar. Dessa är Dagens Nyheter, Dagens Industri, Göteborgsposten, Svenska Dagbladet och Sydsvenskan. De beskriver sig själva som antingen oberoende liberala, obundna moderata eller liberala. Genom att avgränsa oss till huvudfåran inom svensk media faller andra tidningars rapportering bort. Det är möjligt att det finns tidningar som haft en annorlunda rapportering om stormen. De är dock inte inkluderade i vår undersökning eftersom vi främst är intresserade av de tidningar som når flest människor. Vi menar att de största dagstidningarna genom sin storlek och sina höga läsarsiffror har en stor påverkan på Sveriges befolkning.

1.3 Teoriunderlag

Vi tror inte att det finns ett enkelt svar på varför svensk medias rapportering sett ut som den gör. Det finns säkerligen flera medverkande krafter som samspelar i frågan om vilka nyheter som är mest intressanta för den svenska befolkningen. Däremot tror vi att dessa filosofer, eftersom de haft en stor inverkan på vår syn på gemenskap, kan hjälpa oss förstå denna händelse bättre. Vi kommer framför allt ta avstamp i Hobbes och Rousseaus distinktion mellan naturtillstånd och samhälle

och hur de använt sig av dessa dikotoma kategorier för att skilja mellan utvecklade och outvecklade grupper av människor. Därefter kommer vi att se hur dessa tankar vidareutvecklats hos Kant. Detta för att vi börjar känna igen oss i Kant, eftersom vi kan se tydliga spår av hans idéer i vår tid. Vidare talar Kant om utvecklingstillstånd som en process, snarare än två absoluta tillstånd som är ömsesidigt uteslutande. Denna uppsats utgör i någon mån en kartläggning av hur dessa tankar färdats genom historien, vilket inte är en lätt uppgift. I läsningen av flera hundra år gamla texter är det lätt att hamna i anakronismens djupa dvala. Det vill säga att vi bedömer texter som har flera hundra år på nacken med nutida glasögon. Reinhart Koselleck försökte sig på ett liknande projekt, om än i mycket mer omfattande grad. Koselleck försökte göra ett lexikon över hur det tyska språket och dess politiska begrepp utvecklades under upplysningstiden, den franska revolutionen samt den industriella revolutionen. Han undersökte hur dessa ord tolkades och utvecklades i det tyska språket under dessa tidsepoker. I texten tas problematiken med att översätta begrepp från ett språk till ett annat. Det eftersom den som översätter är färgad av sin kulturella och intellektuella kontext (Koselleck, 2011, s. 2). Även grundläggande begrepp kan ha olika betydelse beroende på vilken placering läsaren har i tid och rum (Koselleck, 2011, s. 3). Lexikonets tillblivelse var en tidskrävande process och Koselleck reviderade det flera gånger innan den slutgiltiga versionen gick i tryck (Koselleck, 2011, s. 4). Vi kan inte helt överkomma denna problematik i vår ansats att tolka dessa texter, men genom att konsultera mer samtida litteratur skriven av Barry Hindess, Edward Said samt Kimberly Hutchings, kan vi försöka få en mer sammanhållen filosofihistorisk bild.

1.4 Metod och material

Vi väljer att analysera artiklar om orkanen Sandy från fem av Sveriges största dagstidningar. Vi är intresserade av att undersöka vilka delar av de drabbade områdena som det rapporterats om i störst utsträckning. För att försöka ge en nyanserad bild av rapporteringen använder vi artiklar som publicerades kort efter respektive område blev drabbat. Detta för att det troligtvis rapporterades mer frekvent om exempelvis USA dagarna efter att de blivit drabbade och vice versa för Karibien. Av praktiska skäl använder vi oss av deras nätbaserade versioner. På respektive tidnings hemsida används sökorden "stormen Sandy" och därefter väljer vi de tre högsta sökträffarna avgränsat till datumen 26:e och 27:e samt 29:e och 30:e. Detta eftersom stormen drabbade Karibien 24:e-26:e oktober och USA den 29:e (NCH, 2012a)(NCH, 2012b). Vi är medvetna om att det troligen finns ett växelspel mellan läsarnas preferenser och vad som publiceras. Dock är vi inte primärt intresserade av att undersöka relationen mellan läsare och tidning, utan snarare resultatet av samspelet. Urvalet av tidningar är baserat på läsarsiffror då de når flest människor. Det är möjligt att tidningar med en annan politisk profil har haft en annorlunda rapportering kring stormen, men då de inte läses av lika många människor har de inte lika stort inflytande som de största tidningarna. De nätbaserade tidningarna är oftast inte lika innehållsrika som papperstidningarna och vi kan således inte generalisera vårt resultat till att omfatta även papperstidningarna. Urvalet av texterna som utgör underlaget för vår analys är baserat på vilket inflytande de haft i västerländsk historia och politisk idébildning.

1.5 Begreppsdefinitioner

Då vi använder oss av flertalet begrepp vars betydelse det kan råda divergens kring ser vi ett behov av att tydligt definiera hur vi kommer att använda dem.

1.5.1 Västvärlden

Detta begrepp kommer att användas som ett samlingsbegrepp för USA, Storbritannien, Frankrike, Sverige m.fl. (NE, 2013a). Dessa räknas som så kallade liberala demokratier. Det vill säga demokratier med ett marknadsekonomiskt politiskt system. Vilka länder som omfattas av begreppet är inte statistiskt då exempelvis ett antal länder i Östeuropa sen Sovjetunionens upplösande kommit att inkluderas i det.

1.5.2 Icke-väst

Även detta begrepp är svårt att definiera. Orienten kändes inte lämpligt eftersom det har kritiserats för att vara exotifierande och generaliserande (Hindess, 2007, s. 2). Därför har vi valt att använda ordet icke-väst trots att det blir en svepande beteckning för allt om inte omfattas av begreppet väst.

1.5.3 Modernitet

Gränserna för modernitetens start- och slutpunkt låter sig inte dras särskilt lätt. Somliga skulle kanske påstå att vi befinner oss i ett postmodernt skede medan andra menar att moderniteten sträcker sig in i vår samtid. Oavsett hur vi förhåller oss till den så är nog de flesta överens om att den sett annorlunda ut beroende på om vi talar om moderniteten på 1600- eller 1900-talet.

2 I början var allt Amerika

I följande text kommer läsaren se att ursprungsbefolkningen i Amerika använts för att illustrera hur människor i naturtillståndet lever. Citatet av filosofen John Lockes som utgör vår rubrik är lämpligt eftersom han menar att alla människor, innan de ingick det sociala kontraktet, befann sig i detta tillstånd (Lockes, 1689, §49). Det finns inga tydliga skiljelinjer för modernitetens begynnelse och fullbordan. Vi kommer emellertid att använda begreppet som en beteckning för de filosofer som var verksamma under 1600- till 1800-talet. Några utmärkande drag för moderniteten är tron på början av något nytt och ett brott från något gammalt. Tankar om hur människor skulle leva tillsammans frodades och människan blickade framåt.

2.1 Thomas Hobbes

En central författare för moderniteten är Thomas Hobbes (1588-1679). Hobbes talar om det samhälle vi lever i idag som något som har föregåtts av ett naturtillstånd. Detta förpolitiska tillstånd konstrueras av Hobbes som en kontrastbild till det samhälle som präglas av politisk ordning (Hobbes, 2004, s. 25). Trots att Hobbes naturtillstånd kan betraktas som en fantasiprodukt ser vi att det de facto används för att beskriva t.ex. folkgrupper i Amerika som framställs som "vildar". Hobbes försöker i sina verk stegvis förklara hur mänskligheten fungerar med avseende på bland annat förnuft och gemenskap. Han tar med andra ord avstamp i individens egenskaper för att deducera hur större grupper av människor fungerar. Människor beskrivs av Hobbes som lika av naturen, även om somliga kan vara klokare eller starkare än andra, är dessa skillnader obetydliga

(Hobbes, 2004, s. 126). Något som förenar oss alla är tron på att vi själva besitter den yttersta visdomen, även om vi kan erkänna andras kompetens (Hobbes, 2004, s. 126). Eftersom vi är lika strävar vi i mångt och mycket efter samma saker (Hobbes, 2004, s. 127). Eftersom allting inte är lika tillgängligt för alla människor börjar människor konkurrera med varandra och misstron mellan dem gro. På grund av denna misstro kommer människan söka tillskansa sig så mycket som möjligt vad gäller makt och inflytande för att säkerställa sin egen överlevnad (Hobbes, 2004, s. 127). I detta kaosartade tillstånd kan ingen människa vara säker på att kunna skörda frukterna av sitt arbete – naturtillståndet utgör således ingen fertil grogrund för arbetssamhet (Hobbes, 2004, s. 62). Därvidlag befinner sig människan i detta tillstånd i ett "allas krig mot alla" (Hobbes, 2004, s. 129). Detta på grund av att rivalitet, misstro och ärelystnad hör till människans naturliga egenskaper (Hobbes, 2004, s. 127). Någon endräkt är svår att uppnå om det inte finns en makt som står över dem alla och är redo att bryta in vid minsta övertramp (Hobbes, 2004, s. 127). Det behövs någon som kan stävja människans naturliga egenskaper för att människans liv inte ska vara ensamt, fattigt, plågsamt, djuriskt och kort. Det är det enda sättet på vilket allas krig mot alla kan förbytas mot ett allas fördrag med alla (Hobbes, 2004, s. 128).

För att undkomma detta underkastar sig människan en suverän som kan reducera allas vilja till en enda och på så vis ge en garant för människors fred och säkerhet. Människor går ihop i en gemenskap (Hobbes, 2004, s. 158). I det civiliserade samhället är människans liv mer förutsägbart och behagligt och den kan i stället fokusera på att blicka framåt. Den tid den förut ägnat åt att hitta olika sätt att säkerställa sin överlevnad kan nu ägnas åt att fokusera på framtiden. Detta till skillnad från naturtillståndet där endast nuet existerar. Människors gemenskap villkoras här av lag, moral och ordning som benämns av Hobbes som det sociala kontraktet. Övergången från naturtillstånd till civilt samhälle har dock inte skett i alla delar av världen. I kontrast till det utvecklade samhälle som Hobbes var verksam pekades människorna i Amerika ut som vildar (Hobbes, 2004, s. 129). Detta för att de ansågs leva närmare naturtillståndet än vad människor i Europa

gjorde. Här åskådliggörs en tydlig distinktion mellan ett "vi" som utgör det utvecklade Europa, i motsats till ett "dem" som människorna i Amerika får figurera exempel på. Med andra ord delas världen in i två läger, de som övergått till det civila samhället och de som ligger närmare naturtillståndet. Det är detta tankefrö som plockades upp av filosofer som verkade samtidigt som Hobbes, men även efter.

2.2 Jean-Jacques Rousseau

Jean-Jacques Rousseau (1712-1788) var verksam i Schweiz och Frankrike på 1700-talet. Rousseau gör i analogi med Hobbes en distinktion mellan naturtillstånd och civilt samhälle. Författarna skiljer sig emellertid från varandra på flera punkter, både med avseende på stilistik och på vilken vikt de tillmäter tillstånden naturtillstånd kontra civilsamhälle. Hobbes målar upp naturtillståndet som ett närmast dystopiskt tillstånd. Ett mörker utan trygghet, gemenskap eller utvecklingsiver, då ingen människa kan vara säker på att få skörda frukterna av sitt arbete utan en suverän härskare. Medan Rousseau beskriver människans utveckling från naturtillstånd till samhälle på ett liknande sätt som Hobbes skiljer de sig dock åt på en mycket viktig punkt. Medan Hobbes beskriver det civiliserade samhället som mänsklighetens räddning, menar Rousseau att det snarare är det som lett till dess förfall. I naturtillståndet är människan ensam och behöver bara förlita sig på sig själv bortsett från när hon måste reproducera sig. I samma stund som den går ihop med en annan person under mer permanenta former har den försatt sig själv i beroendeställning (Rousseau, 1993, s. 81). Idén om att de starka skulle förtrycka de svaga i naturtillståndet kritiserar med utgångspunkten att det i själva verket är i civilsamhället det sker (Rousseau, 1993, s. 81). Rousseau kan inte se hur en människa kan förtryckas i naturtillståndet eftersom den inte är i beroendeställning till någon. Om en individ i

naturtillståndet störs av att en annan ockuperat dess område, har den möjlighet att söka sig någon annanstans. Detta eftersom äganderätt inte existerar i detta tillstånd. I det ögonblick som någon gjorde anspråk på något som sitt eget och omgivningen accepterade det uppstod det civila samhället. Ett annat ord för det är äganderätt som för att bibehållas krävde lagar och regler (Rousseau, 1993, s. 97). Denna statsapparat hade enligt Rousseau som enda syfte att hålla de utan tillgångar fjärrade vid fattigdom och hjälpa de rika tillskansa sig mer tillgångar. Kärnan i Rousseaus kritik mot det civila samhället riktas mot människans beroende av varandra samt äganderätten. Trots denna avgörande vattendelare mellan författarna finns också flera beröringspunkter. Rousseau säger å ena sidan att vetenskap och filosofi bidragit till samhällets fördärv, men å andra sidan hyllas filosofer som Bacon, Newton och Descartes (Strauss, 1953, s. 259). Vidare menar Rousseau att vetenskapen endast är till för stora genier, en elitistisk och inte särskilt jämlik människosyn. Vi bör även bära med oss att Rousseau, även om han är kritisk mot det civila samhället, inte nödvändigtvis menar att en tillbakagång till naturtillståndet är önskvärt eller ens möjligt (Rousseau, 1993, s. 44). Snarare kan vi tänka oss att Rousseau använder sig av naturtillståndet som ett grepp för att göra en politisk poäng. Poängen han vill göra är att förtryck, krig och ojämlikhet är minst lika närvarande i det civila samhället som det sägs vara i naturtillståndet. I en beskrivning av hans idealstat målar han upp ett tillstånd där suveränens och folkets vilja är en och samma. Där suveränen jobbar för befolkningens lycka och välmående och där ingen, inte ens suveränen själv, står ovanför lagen (Rousseau, 1993, s. 33). Även om beskrivningen är närmast drömlig och förefaller som praktiskt ogenomförbar kan vi se flera spår av Rousseaus drömstat i de liberala demokratier som räknas till västvärlden. De demokratiska idealen om folkviljan, jämlikhet och transparens är honnörsord i dessa samhällen.

2.3 Immanuel Kant

Kant menar att människans förnuft är i ständig utveckling, men att den bara kan nå sin kulmen hos mänskligheten och inte hos enskilda individer. Av detta följer att det bara är i det civila samhället som människan kan nå sin fulla kapacitet. Till skillnad från djuren tillåter vårt förstånd oss att gå bortom våra naturliga instinkter, men förnuftet måste övas upp och föras vidare till andra generationer (Kant, 2011, s. 42). Hos Kant hittar vi inte lika utbroderade resonemang om naturtillståndet kontra civilisationen. Däremot ligger det implicita antaganden om att det civila samhället är det mest lämpliga i hans texter. Som ett barn av sin tid delade han den progressionstanke som var närvarande under upplysningen. Det vill säga att tiden är linjär och att människans utveckling går framåt. Kant problematiserar dock progressionstanken till viss del genom att diskutera huruvida vi utvecklas framåt, bakåt eller har stagnerat (Kant, 2011, s. 178). Om vi befinner oss i en regression kan den inte pågå hur länge som helst. Inte heller kan konstant progression vara möjlig, då människan är en dekokt av ond- och godhet. Godheten som ingrediens är ändlig, menar Kant. Det tredje alternativet, stagnation, beskriver människans goda och onda sidor som varandras neutralisator (Kant, 2011, s. 179). Det sker ett växelspel mellan onda och goda gärningar som varken för människan framåt eller bakåt. Det är inte lätt för människan att själv avgöra i vilken riktning dess utveckling går. Människan kan inte ställa sig utanför sig själv och betrakta sin egen utvecklingsprocess. Dock måste den välja någon tidpunkt eller händelse som pekar på att vi utvecklas framåt (Kant, 2011, s. 180). Av detta drar han slutsatsen att oavsett i vilken riktning tiden går, måste vi se den som linjär för att kunna utvecklas. Utan tankar om framtiden finns inga incitament att utvecklas här och nu. Det kommer leda till att människans liv med tiden blir mer behagligt att leva. Kant förutspår att våld gradvis kommer att minska. Laglydighet kommer att bli mer vanligt, vilket i sin tur leder till att människans liv blir mer

förutsägbart och på sikt leder detta till ökad trygghet. Det kommer successivt expandera och mynna ut i ett världsomspännande system (Kant, 2011, s. 188).

Kant ansluter sig till den skara som menar att naturtillståndet är ett osäkert tillstånd för människan. Människans naturliga egenskaper kommer förr eller senare att bli fullkomliga i civilsamhället. För att underbygga sitt påstående gör Kant en analogi till djurens anatomiska utformning. Redundanta organ utan funktion är ovanligt att hitta då varje del av kroppen har en funktion (Kant, 2011, s. 42). Den kapacitet som är knuten till människans förnuft kan bara nå sin fullkomlighet i arten som helhet, inte hos enskilda individer (Kant, 2011, s. 42). Förnuftet tillåter oss att agera utifrån något annat än våra naturliga instinkter. Eftersom människans livstid är knapp, hinner den inte nå sin fulla kapacitet. Det är endast möjligt genom att kunskap förs vidare från generation till generation. Det är enbart genom denna kumulativa process som fullkomlighet är möjlig. Då människan endast kan göra bruk av sin kapacitet tillsammans med andra människor är den benägen att leva i ett civilt samhälle. Naturen tillhandahåller dessutom enbart det nödvändigaste för människans överlevnad. Den har utrustat människan med förnuft och fri vilja som kan brukas för att skapa det som naturen inte tillhandahållit (Kant, 2011, s. 43). Denna vilja att leva tillsammans med andra människor går dock stick i stäv med hennes strävan att leva efter sina egna normer och regler, vilket är ett hot mot samhället (Kant, 2011, s. 44). Detta dilemma benämns som *unsocial sociability*, det vill säga att människan å ena sidan vill leva i samhällets famn där den är fri att utveckla sina naturliga egenskaper utan att störas av människor som vill den illa, men vill å andra sidan isolera sig från sin omgivning för att kunna leva enligt sina egna normer och regler (Kant, 2011, s. 44). Eftersom konkurrens och ärelystnad ligger i människans natur är den naturligtvis benägen att göra det även i det civila samhället. Det blir lättare för den att göra dessa saker då människor lever närmare varandra i ett samhälle än i naturen. Det är emellertid dessa begär som enligt Kant bör regleras av lag, moral och ordning. Ett samhälle bör vara fritt, men för att människor ska kunna samexistera behöver de en överordnad som hindrar dem från att utnyttja sin frihet

på ett omoraliskt och icke laglydigt sätt (Kant, 2011, s. 45). Skapandet av en universell lag som åtföljs av alla är enligt Kant mänsklighetens största utmaning (Kant, 2011, s. 46). Denna lag ska sträva efter att ge så mycket frihet som möjligt, men med precisa begränsningar som gör att alla människors frihet kan samexistera (Kant, 2011, s. 46). Människan måste med andra ord ge upp direkt frihet som gör att den kan ta vad helst den behagar av någon annan, mot en annan typ av frihet som gör att den slipper oroa sig för att själv bli bestulen eller bragt om livet.

Även Kant bidrar med att reproducera och vidareutveckla idén om den utvecklade och outvecklade världen. Till skillnad från Hobbes och Rousseau ställer han inte upp lika absoluta kategorier mellan folkgrupper, utan menar att alla befinner sig mer eller mindre högt upp på utvecklingsskalan. Ur det perspektivet anlägger Kant ett mer inkluderande tanke sätt. Vi bör dock hålla i minnet att denna inkludering är villkorad av västerländska ideal. I hans *Metaphysics of morals* kan vi läsa att invånare som tillhör ett civiliserat land inte ska beblanda sig med vildar som fortfarande befinner sig i naturtillståndet (Kant, 2011, s. 164). Dessa ska betraktas som råa och okultiverade människor oavsett om de själva anser sig vara högre stående på grund av det laglösa tillstånd de valt att leva i (Kant, 2011, s. 164). Dessa kan erkännas som folkgrupper, men inte som stater. Likt hur människor i naturtillståndet befinner sig i ett krigstillstånd gör även stater det eftersom det inte finns någon överstatlig makt som reglerar förhållandet stater emellan. Vad som behövs är en federation av stater. Dessa ska, i likhet med det sociala kontraktet mellan individ och stat, ingå en överenskommelse om att inte föra krig med varandra, men inte heller intervensera i varandras inrikespolitik (Kant, 2011, s. 165). Eftersom det inte finns någon sådan sammanbindning kan förhållandet stater emellan beskrivas som ett anarkiskt sådant. I naturtillståndet går det inte att ställa någon individ inför rätta och således står det upp till var och en att försvara sig med alla till buds stående medel. Av det skälet kan en stat som anser sig ha blivit förorättad gå in i krig med en annan stat. En skada behöver över huvud taget inte ens ha uppstått för att det ska vara

legitimt att föra krig. Blott hotet om att en stat kan skada en är tillräckligt för att en stat ska vilja försvara sig och således starta krig (Kant, 2011, s. 167). Naturtillståndet målas inte upp som ett särskilt trevligt tillstånd. De negativa associationerna kommer inte helt osökt till den som läser beskrivningarna av de som inte kan sällas till den civiliserade världen. Dessa människor beskrivs ordagrant som vildar som civiliserade människor gör bäst i att inte beblanda sig med.

2.4 Friedrich Hegel

Kan då dessa filosofers tankar ha fått efterverkningar ända in i vår tid? Det tror vi. Vi menar att distinktionen mellan naturtillstånd och samhälle har färdats genom flera århundraden och kommer att följa oss ett tag till. Vi tror att den bidragit till vår förståelse av gemenskap och inte minst vilka vi känner gemenskap med. För att få en djupare förståelse för detta kan vi ta hjälp av ytterligare en central författare för moderniteten. Friedrich Hegel (1770-1832) var verksam i 1700- och 1800-talets Tyskland, även han i en tid som kantades av politisk osäkerhet. Han kom i kontakt med Kants verk och formulerade flera kritiska texter mot dem. I stora drag var Hegel en holist som menade att inget kan beskrivas isolerat för sig utan måste ses i relation till något annat. Av det följer att han värjer sig mot dikotoma uppdelningar. Som exempel kan vi ta Kants distinktion mellan noumenon och fenomenon. Till skillnad från Kant, som menar att tingets verkliga beskaffenhet skiljer sig från hur det uppfattades av individer, skulle nog Hegel mena att det vi i själva verket ser är en syntes mellan de två. Detta är relevant för att hans beskrivning av människans identitetsskapande. Om vi applicerar Hegels allmänna förhållningssätt till världen, det vill säga att kategorier sällan är absoluta utan relativa, blir det också lättare att förstå hans bild av människans väsen. Hegel beskriver människan som en reflexiv varelse, det vill säga att vi vinner kunskap

om oss själva genom att observera hur vår omgivning förhåller sig till oss (Hegel, 2008, s. 168). På det viset formar vi vår uppfattning om vilka vi är. Exempelvis skulle en människa som levt ensam hela sitt liv utan någon mänsklig kontakt inte ha någon uppfattning om sitt kön, sin etnicitet eller ålder. Möjligtvis skulle den lägga märke till dessa saker, men skulle troligen inte lägga någon värdering i det. Det är alltså först i kontakten med andra människor, som enligt exempelvis Rousseau ger upphov till hierarkiska system, som vi tillmäter dessa egenskaper olika värden. Vidare menar Hegel att vi söker erkännande av vår omgivning (Hegel, 2008, s. 165-167). I Andens Fenomenologi kan vi läsa att självmedvetandet endast blir tillfredsställt om erkännandet är ömsesidigt (Hegel, 2008, s. 165). Vi kan nöja oss med att applicera Hegels idé om identitetens skapande, men eftersom vi tror att identitet är tätt sammankopplat med makt kommer vi även att använda oss av hans herre/slav-dialektik som hans idé om identitet mynnar ut i. I sin herre/slav-dialektik för Hegel en tes om att förhållandet mellan en slav och en herre är avhängigt slavens underordning. Precis som människans visshet om sig själv skapas i samband med att den kommer i kontakt med andra människor, är herren endast herre för att slaven är slav. Med andra ord är herrens överordnade position beroende av slavens underordning. Vi ser att Hegels idé om hur vi varseblis vår egen identitet genom vår omgivning, men *även* att detta ger upphov till maktförhållanden.

3 Svensk media om stormen Sandy

Vi har undersökt hur Sveriges fem största dagstidningar rapporterade kring orkanen Sandy de närmaste dagarna efter att respektive område blev drabbat. I detta avsnitt kommer vi beskriva vilket resultat vi fick - i vilken utsträckning det rapporterats om respektive område och andra centrala teman i artiklarna. De dagstidningar vars artiklar vi valt att läsa är som följer; Dagens Nyheter, Dagens Industri, Göteborgsposten, Svenska Dagbladet och Sydsvenskan. Samtliga tidningars upplagor ligger på 100-200 000 per dag. Det ger oss anledning att tro att även deras nätversioner läses i stor utsträckning, trots att de inte är lika fullständiga som sin tryckta motsvarighet. Orkanen Sandy drabbade delar av Karibien mellan den 24:e och 26:e oktober. Den rörde sig sedan vidare mot delar av nordöstra USA den 29:e oktober (NCH, 2012).

3.1 DN

Den första artikeln vi läste hittades på DN:s hemsida. Den beskrev hur ett amerikanskt segelfartyg som användes vid en filminspelning kapsejsat utanför North Carolina. Fartygets besättning bestod utav 17 personer, varav alla förutom en kunde räddas (TT, 2012a). I den andra DN-artikeln kan vi läsa att 16 personer i Nordamerika har omkommit till följd av stormen på grund av bland annat fallande träd. Vidare beskriver den hur infrastrukturen i landet har skadats till följd av stormen så som översvämningar i tunnelbannedgångar, avspärrade gator och avstängda vägtunnlar. (TT, 2012b) Den tredje artikeln vi läste är en återblick på vad som hänt det senaste dygnet i New York efter orkanens framfart. Allt ifrån Twittrare, avbrottet i det amerikanska presidentvalet till hur många som mist livet.

Den säger oss även att kollektivtrafiken i New York brister eftersom tunnelbanan fortfarande hålls stängd då det krävs stora åtgärder för att tågen ska kunna gå igen, bussar och taxi är kompletterande färdmedel. Orkanen gjorde också så att en gasledning exploderade och flertalet byggnader förstördes i New Jersey. Det tas också upp de störningar i flygtrafiken som skapats och att cirka 2000 SAS-passagerare stod utan flygplan och flygplatserna var avstängda då Sandy drog in. Avslutningsvis hur stormen inte bara orsakat missöde utan när Sandy nådde inlandet och skidorterna i USA så ”dränktes” dessa av snö, självfallet glädjande för skidanläggningarna (DN, 2012).

3.2 DI

I den första artikeln från DI tog de upp hur Barack Obamas krishantering efter stormen såg ut. De nämner att Obama också ska ta sig till den drabbade delstaten New Jersey för att bland annat se vika skador Sandy orsakade. (TT, 2012c). Artikel nummer två berör hur den amerikanska börsen fått lida på grund av orkanen Sandys framfart, detta genom att börsen tvingades stänga. Dock när börsen väl öppnades igen så togs det emot med humöret uppe, eftersom de stigande huspriserna och starka bolagsrapporterna presenterades (Nyhetsbyrån Direkt, 2012). Den tredje artikeln handlar om hur olika områden i nordöstra USA drabbades av stormen Sandy. Att många städer blev totalt översvämmade, att det rådde utgångsförbud på grund av riskerna som medföljer att man skulle vistas utomhus. Hur det pågående räddningsarbetet ska gå till för att det ska vara så säkert och tryggt för de som jobbar med utförandet. Författarna tar också upp antalet dödsfall, strömlösa och problematiken som skapades på infrastrukturen. (TT, 2012d)

3.3 GP

GP:s två första artiklar handlar om svenskar och hur de upplevde stormen Sandy, ett fruktansvärt blåsväder där lyktstolparna ”håller” en kvar på marken. Elavbrott och evakuerade sjukhus, men också om kvinnan Amelies besvikelse som var där under sin semester med familjen. Under denna vistelse i New York skulle familjen kolla på allt de missat förra gången de besökte staden och självklart shoppa. De möttes av stängda butiker och ett mörkt New York, men hade det ändå bra trots omständigheterna (Höglund, 2012). Universitetet i staden är stängt och då hjälper en av svenskarna som bor där att röja upp efter Sandy. En annan upplevelse av stormens ödeläggelse var Peter och Stina som såg en hel bar vattenfyllas. Barstolarna kunde man dagen efter hitta 100 m bort på gatan. Men alla göteborgare som befann sig i New York under stormen tycker inte att det var lika förödande, en beskriver stormen Sandy med sina vita skyar, periodvis regn som en standardtisdag hemma i Göteborg. (Liljemalm, 2012). Sista artikeln av GP handlar om dödsantalen i USA och Kanada. Minst 64 personer har bekräftats omkommit i stormen Sandy, flest personer i delstaten New York, staden New York. Obama pratar om att ingen av de omkomna ska lämnas i sticket, men även att de finns i hans böner. Evakueringar av sjukhus, flytande bilar och förstörda hus handlar resterande del om. (TT-Reuters-AFP, 2012)

3.4 SvD

SvD:s ena artikel beskrev i korthet hur Jamaica, Haiti och Kuba drabbats av stormen, dödssiffrorna som vid denna tidpunkt endast var uppe i tre personer. 70 procent av Jamaicas befolkning blev utan ström och att man tvingats stänga både skolor, hamnar, kontor och flygplatser. (Havanna TT-AFP, 2012). Artikel nummer två var en minut-för-minut redovisning av hur stormen påverkat nordöstra USA, allt ifrån intervjuer med drabbade, översvämmande gator, antal

dödsfall och vad som kommer hända med kloakrättorna i New Yorks underjord. Ett stycke handlade också om Haiti, dödsfall, svält och hemlösa i landet presenteras (SvD , 2012a). I den sista artikeln har de länkat fastställd statistik som redovisar orkanens skador, både i Karibien och i nordöstra Amerika. Antal döda i respektive länder, hur många som blivit strömlösa och antalet inställda flyg (SvD, 2012b).

3.5 Sydsvenskan

Sydsvenskan i sin tur hade en artikel där vi fick läsa en chattkonversation mellan två svenskar i USA och Sydsvenskans läsare. Oroliga läsare som har familj/släkt/vänner i eller runt och de drabbade områdena i USA.(Sydsvenskan, 2012a) Den andra var ett bildspel som illustrerade förödelsen som stormen lämnar efter sig i USA och på Haiti. I bildspelat var en av 58 bilder från Haiti.(Sydsvenskan, 2012b). Att stormen Sandy lämnat djupa spår hos den amerikanska befolkningen, ett högt dödsantal, stora skador på infrastrukturen med översvämmande tunnelbanor och vägtunnlar, trasiga elnät och förstörda hus. Hur man tvingats stänga kärnkraftverk, stänga flygplatser och hur inlandet fått otroligt mycket snö. Den årliga Halloween-paraden fick också ställas in. I artikeln berör de också kort Karibien då det nämns att minst 70 liv togs där på grund av stormen. (Sydsvenskan, 2012c).

3.6 Vilka mönster har utkristalliserats i vårt material

Något som man tydligt kan se när man läser de artiklar som vi presenterat ovan är den ojämna rapporteringen från de olika drabbade områdena. Man kan bestämt se hur det varit mer omfattande rapporteringar från och om nordöstra USA än om Karibien, detta trots att antalet dödsfall var högre i Karibien. (Rogers, 2012). I vissa av artiklarna berörs antalet som dödades på grund av Sandys framfart, men

större delar av artiklarna handlar också om den Amerikanska infrastrukturen och hur den påverkades av Sandy. Skador som avstängda och översvämmade vägtunnlar, stora skador på tunnelbanan, trasiga elnät avstängda vägar och vad denna storm kostat. I artiklarna får man en känsla av att den amerikanska östkusten drabbades otroligt mycket hårdare av Sandy än vad Karibien gjorde. De karibiska länderna har inte den väluppbyggda infrastrukturen i New York har, inte heller existerar det samma övervakning från svenska media i de områden som det gör i USA. Under den period Sandy drog in pågick också det amerikanska presidentvalet vilket ledde till att det fanns en ökad rapportering från landet just under denna period. Orkanen svepte över de karibiska öarna några dagar innan stormen nådde Nordamerika därför kan Karibien ha överskuggats av hur det amerikanska folket förberedde sig, med stängda butiker och inställda flyg på grund av den kommande naturkatastrofen. Fler artiklar tog också upp svenskars upplevelser av stormen, hur de eller deras resa påverkades. Att fler artiklar handlat om den amerikanska östkusten än Karibien kan ha flera skäl. USA är ett viktigare och mer betydelsefullt land för oss, ekonomiskt och utvecklingsmässigt. USA har också blivit en av de viktigaste och mest besökta länderna av oss svenskar vilket självklart ökar vårt intresse för landet (Thoren, 2012).

4 Analys

Vi är intresserade av hur distinktionen mellan natur och kultur har skapats och färdats genom tiden. För att ge uppsatsen en överskådlig inramning valde vi att ta avstamp i vad som kallas för moderniteten. Vi har sett hur denna uppdelning är tätt sammankopplad med ett annat fenomen som växte fram under samma tidevarvs upprinnelse – den linjära tiden. Det som intresserat oss främst med dessa fenomen har varit deras skapelse och reproduktion samt vilket syfte de har haft för de som myntat och använt sig av begreppen. Vidare har vi varit nyfikna på vilka efterverkningar de har fått i vår tid. Som illustrerande exempel har vi använt oss av svensk medias rapportering om stormen Sandy som ägde rum hösten 2012. Vi häpnade över hur skev medierapporteringen verkade vara och ville ta reda på om det stämde och om vi i sådana fall kunde söka svaren inom ett fält som intresserar oss. Grundvalarna på vilka den politiska moderniteten vilar på formulerades i stort av gestalter som Thomas Hobbes och Immanuel Kant. Huvuddragen i deras filosofi är att använda sig av naturtillstånd och det civila samhället som motsatskategorier där den förstnämnda står för det outvecklade och barbariska och det sistnämnda för det utvecklade och goda. Något som framhävs som centralt i bådas texter är tidsuppfattningens betydelse. I naturtillståndet existerar ingen tidsuppfattning och således finns det heller inga incitament att jobba för framtiden. I samhället frigörs utrymme som förut ägnats åt att säkra sin överlevnad åt att jobba för något mer bestående. Tankar om hur samhället bäst kunde organiseras florerade och gemenskapens gränsdragningar blev tydligare än någonsin förr. För att kunna definiera vilka som inkluderas i en stat, ett folk och den civiliserade världen, definieras per automatik även vilka som inte gör det. Dessa tankar har haft en lång färdsträcka rakt in i 1900-talet. Även om dessa

tankar har en hegemonisk status i västvärlden finns det flera författare som har kritiserat dem.

4.1 Sanningar är illusioner, och man har glömt att de är det

Rubriken till detta avsnitt är ett utdrag från ett ur Fredrich Nietzsche som på ett lämpligt sätt illustrerar vilken bräcklig grund det vi tar för sant står på (Nietzsche, 1954, s. 46-47). Naturtillståndet kontra samhället har kritiserats som falska dikotomier som endast tjänar till att upprätthålla en föreställd gemenskap som sker på bekostnad av att andra grupper exkluderas. Det finns de som menar att progressionstanken är problematisk då tiden inte nödvändigtvis är linjär. Även om dess linjäritet ses som en nödvändig drivfjäder leder den till att de som inte följer västvärldens utveckling betraktas som outvecklade. Det är framför allt västvärldens tolkningsföreträdare och hegemoniska status som varit föremål för kritik.

4.1.1 Tanken om simultanitet

Till följd av den västerländska progressionstanken har västvärlden en bild av att icke-västerländska samhällen befinner sig i en tidigare utvecklingsfas än vad de själva gör. Detta medan icke-västerländska samhällen har en bild av västvärlden som överordnade och mer utvecklade än de själva (Hutchings, 2011, s. 191). Denna uppfattning benämns av författaren som Kimberly Hutchings och Barry Hindess som ickesimultanitetstanken. Hutchings beskriver hur idén om ickesimultanitet tagit fäste i det Västerländska tänkandet och hur det går att härleda till Kants *Orientation in Thinking* (Hutchings, 2011, s. 190). Idén om ickesimultanitet grundar sig i en uppdelning mellan utvecklade och outvecklade

länder. Det finns flera index som används för att bedöma ett lands politiska och ekonomiska utveckling. Några sådana index är BNP, HDI och OECD. De beskriver bland annat ett lands ekonomiska aktivitet, förväntad livslängd och utbildningsnivå (NE, 2013b). Alla dessa mått är utvecklade av personer som varit verksamma i väst eller vid västerländska universitet. De länder som fått höga utslag på dessa index har historiskt sett oftast tillhört västvärlden, antingen kulturellt eller geografiskt (NE, 2013c). De länder som fått lågt utslag på skalorna anses, av de som utformat och använder sig av dessa mätinstrument, ligga efter i sin utveckling. Vi kan med andra ord se att den Kantianska idén om universalism lever och frodas i det västerländska samhället. Att dela in världen i en första, andra och tredje tjänar till att cementera bilden av ett "vi" och ett "dem". Denna bild menar vi är en vidareutveckling av den distinktion som bland annat Hobbes gör mellan naturtillstånd och samhälle där tredje världen kategoriseras som outvecklad och den första som utvecklad. Tanken om universalism och en linjär tidsutveckling förfrämligar inte bara människor, utan skapar också uppdelningar som endast är till gagn för vissa grupper av människor. Hutchings kritiserar även Kants idé om det perspektivlösa seendet. En förutsättning för universalism är att alla människor accepterar innehållet i dessa lag, moral och ordning. Det är naturligtvis mycket lättare sagt än gjort, men som lösning på problemet presenterar Kant i *Orientation in Thinking* ett verktyg för att underlätta människans orientering i den djungel som är moral. Han presenterar *Det kategoriska imperativet* som i sin enklaste formulering innebär att människan ska agera utifrån maximer som kan upphöjas till allmän lag (Kant, 1991, s. 18). Detta är moralens viktigaste princip. I stället för att agera utifrån sitt begär, ska var och en agera utifrån etiska regler deducerade ur erfarenhet och som är universellt godtagbara (Kant, 1991, s. 18). Det är naturligtvis en ganska abstrakt uppmaning som inte är helt lätt att följa. För att illustrera hur det ska gå till gör han en liknelse till hur människan orienterar sig i ett mörkt rum som den tidigare befunnit sig i (Kant, 1991, s. 239). Genom sin uppfattning om höger och vänster kan personen fortfarande hitta till sin säng eller sitt skrivbord. I det fall en individ är osäker på

hur den ska agera ska den avstå från att göra det (Kant, 1991, s. 240). På det sättet menar Kant att människan kan ledsaga sitt förnuft i moralens snåriga skog. Vad Kant inte problematiserar är att denna sanning har en avsändare. I stället presenteras det kategoriska imperativet som vore det en given sak. Ingen förklaring ges till vem som har eller ska formulera dessa sanningar. Det enda som sägs är att principerna i sig är tomma och fylls med innehåll när vi vill bedöma handlingar i en intressekonflikt (Kant, 1991, s. 19). Om vi exempelvis använder oss av lycka som vägvisare när vi agerar utifrån maximer måste vi ta hänsyn till att lycka är relativt och innebär inte samma sak för alla människor. Det blir enligt Hutchings problematiskt att göra anspråk att vara neutral, då hon menar att vi inte kan diskutera det Kantianska projektet utan att också tala om makt. I det här fallet den hegemoniska ställning som västvärlden har med avseende på ekonomi, politik och kultur (Hutchings, 2011, s. 190). Den hegemoniska ställningen upprätthålls enligt Hindess genom att de gör anspråk på att tillhöra utvecklingens avantgarde och genom det legitimerar exempelvis humanitär intervention (Hutchings, 2011, s. 190).

4.1.2 Barnets olika stadier

Barry Hindess berör den problematik som tas upp av Hutchings. Hindess undersöker hur väst associerar kulturer i vår samtid med något som tillhörande det förflutna. Och inte bara det, utan att detta är att betrakta som ett moraliskt och intellektuellt misslyckande. Vidare menar han att svaren till hans fråga står att finna den tidiga historien i modern imperialism. Imperialism som den tog sig uttryck på 1800-talet gick ut på att utvecklade nationer koloniserade mindre utvecklade områden (Hindess, 2007, s. 333-334). Imperialism har naturligtvis funnits innan 1800-talet, men i sammanhanget är det just denna tidsperiod som är mest relevant. De europeiska upptäcktsresorna menas ha en del i den västerländska självbilden (Hindess, 2007, s. 325). Under resorna besökte

välbärgade européer samhällen där människor inte kunde resa i samma utsträckning. Väl där liknade de sina upplevelser vid en vuxen individ omgiven av barn i olika åldrar som påminner personen om olika utvecklingsfaser i individens liv (Hindess, 2007, s. 325). I den liknelsen ligger implicita antaganden om att deras förmågor, liksom ett barns, är outvecklade (Hindess, 2007, s. 326). Detta eftersom utveckling associeras med institutioner, lag och stat (Hindess, 2007, s. 326). Världsbilden som formas är både inkluderande och exkluderande. Inkluderande i den bemärkelsen att outvecklade samhällen, liksom barn, med tiden kommer att nå samma utveckling som västvärlden. Exkluderande på det vis att västvärlden utnämner sig själva som överlägsna med tolkningsföreträde att kategorisera i vilken utvecklingsfas andra kulturer befinner sig i (Hindess, 2007, s. 326). Det har bidragit till att cementera en bild av t.ex. människor från England, Frankrike eller Tyskland som liggandes på samma utvecklingsnivå och människor som t.ex. hörde till ursprungsbefolkningen i USA som tillhörandes en tidigare utvecklingsfas (Hindess, 2007, s. 326). Hindess menar att vår samtid än idag bär spår av dessa idéer. Vad det hela mynnar ut i, menar Hindess och andra med honom, är ett legitimerande av så kallade utvecklade länders maktutövande över så kallat mindre utvecklade sådana. De demokratiska länderna har rätt och till och med skyldighet att agera när de anser att de odemokratiska agerar felaktigt (Hindess, 2007, s. 327). Hindess finner med andra ord ett samband mellan vad som förut legitimerade kolonialism och idag legitimerar humanitär intervention. Han menar att det är samma mekanismer som styr vårt sätt att tänka kring dessa fenomen. Båda baseras på en uppfattning om att mindre utvecklade länder, liksom barn, inte vet vad som är bäst för dem och därför behöver hjälp utifrån. Den här uppfattningen lever kvar hos nutida organisationer som sysslar med utvecklingsarbete. Som exempel tas utvecklingsspecialisten Susan Rose-Ackermans resonemang om korruption upp. Ackerman skriver å ena sidan att vad som konstituerar korruption beror på i vilken kultur man befinner sig i. Detta parallellt med en uppfattning om det är hennes uppgift att visa hur dessa metoder inte är gångbara i ett modernt samhälle, oavsett kulturell uppfattning om vad som

räknas som muta eller gåva (Hindess, 2007, s. 327). Vidare beskriver Hindess hur internationell rätt har sitt ursprung i hur Spanien försökte motivera koloniseringen av Amerika (Hindess, 2007, s. 330).

Hindess visar även på hur Hegel utvecklar idén om människans olika stadier och att dessa samexisterar i nuet (Hindess, 2007, s. 327). Hegel menar att Anden, som i hans bok både representerar förnuftet hos den enskilde individen - men som mynnar ut i en enda stor världsande – finns i olika former. I stater förkroppsligas Anden i olika utvecklingsstadier som representerar olika tidsskeden i historien (Hindess, 2007, s. 327). När Hegel skriver att dessa stater existerar parallellt med varandra tolkar Hindess det som att det möjliggör för Hegel att se människor som inte hör till västvärlden som nödvändiga för historien. Vidare menar Hegel att varje utvecklingsfas bär spår av den tidigare (Hindess, 2007, s. 327). Det kan kopplas till hur västvärlden ser icke-västvärlden som sitt förflutna. För att Anden ska nå sitt slutgiltiga mål, som vi antar är den högsta formen av utveckling, måste den nå bortom sig själv för att nå en högre utvecklingsfas, vilket är en svår process (Hindess, 2007, s. 327).

Har tidsuppfattningen alltid varit linjär, då? Nej, inte alltid. Det romerska riket ansågs exempelvis vara oändligt och att det fanns en kontinuitet mellan då- och nutid (Hindess, 2007, s. 329). Som en revolt mot detta gjorde den linjära tidsuppfattningen sitt intåg och ville att nutiden skulle stå självständig i förhållande till det förflutna. Det förflutna blev något stillstående som redan inträffat, medan nutiden och framtiden fick stå för det progressiva och möjliga (Hindess, 2007, s. 329). En konsekvens som följer av att föreställa sig nutiden som ett brott från det gamla orörliga samhället. För en stats invånare är det av omistlig betydelse att medborgarna inte är begränsade av traditioner som samhället vill bryta med (Hindess, 2007, s. 330). En annan konsekvens hur tidsbrottet kan användas för att visa att det fanns en tid då människans styrdes av det förflutnas seder och traditioner i motsats till tiden efter brottet (Hindess, 2007, s. 330). Vi ser här hur distinktionen mellan natur och kultur samt hur den linjära tidsuppfattningen använts för att måla upp folkgrupper som mindre rationella och

civiliserade, samt utgjort en tacksam grund för att motivera kolonisering och exploatering av andra människor. Den har också dragit gränser för gemenskap och identitet inom respektive grupper. Dessa gränser har lett till att människor känner sig främmande inför varandra på grunder som inte nödvändigtvis finns.

4.1.3 Orientalism

Edward Said behandlar frågan om orientalism i sin bok med samma titel. I den undersöker han hur orientalism har konstruerats av västvärlden för att handskas med det de ansett vara främmande hos andra kulturer. Han gör det genom att undersöka hur västerländska författares skildringar har bidragit till att ge en romantiserad och endimensionell bild av vad som kallas Orienten. Said är dock inte primärt intresserad av att undersöka hur hög sanningshalten är i bilden av Orienten, utan snarare hur denna bild har använts och vilka motiv som ligger bakom användandet av den (Said, 2003 s. 5). Även om denna exotiserande bild av Orienten inte lever kvar i samma utsträckning som den en gång gjorde, lever den kvar i den litteratur som skapat den europeiska världsbilden (Said, 2003, s. 2). Denna bild, menar Said, har tydliga kopplingar till europeisk imperialism och rasism (Said, 2003, s. 3).

Orienten har använts som en kontrastbild för att definiera Europa. Begreppet vilar på ett epistemologiskt och ontologiskt särskiljande mellan Orienten och västvärlden. Det har i sin tur reproducerats av filosofer och författare som använt bilden som utgångspunkt för sina teorier och berättelser om dessa kulturers seder, politik och tankesätt (Said, 2003, s. 3). Orientalismen har enligt Said använts av väst som ett sätt att hantera Orienten. Genom att använda begreppet för att definiera sin egen position, har väst också gett sig själv företräde att definiera vad öst är. Sitt tolkningsföreträde har de använt för att beskriva, definiera, kolonisera och utöva makt över Orienten. De har formulerat en diskurs som använts för att

successivt skapa öst – en bild som återskapas i västvärlden genom litteratur, handlingar och politiska beslut.

Said menar att väst stärkt sin position genom att positionera sig mot, eller som något annorlunda till öst. Här kommer liknelsen som Hindess tar upp om det outvecklade barnet väl till pass. Genom att utnämna sig själv till den vuxna, legitimerar man något slags förmyndaraktigt beteende gentemot den man definierar som barn. Eftersom Orienten inte haft makten att definiera sig själv kan de heller inte betraktas som fria subjekt i sina tankar och handlingar (Said, 2003, s. 3).

Även Said berör de bakomliggande skälen till varför Orientalism är ett tacksamt underlag från vilket väst kan legitimera intervention i orientaliska länder. Som exempel tar han upp den brittiska politikern Arthur Balfours tal där han beskriver hur briter ska handskas med problematiken i Egypten (Said, 2003, s. 31). Ingen hänsyn togs till huruvida egyptierna uppskattade briternas närvaro eller goda gärningar. Att rådfråga en egyptier var inte heller aktuellt, då denna, enligt Balfour, inte visste vad som var bäst för landet (Said, 2003, s.33). Han avslutar talet med att förklara att briter har en plikt att agera (Said, 2003, s. 33). Ett argument vi känner igen från tidigare i texten där Hindess berör samma fenomen. Argumentet i all enkelhet säger oss att England vet mer om Egypten än de själva gör, därför måste England ockupera Egypten (Said, 2003, s. 34). Anledningen till att män som Balfour kunde uttrycka sig på det här sättet om Orienten eftersom det redan fanns formuleringar, idéer och bilder av dessa folkgrupper som de kunde använda sig av. Det är emellertid dessa idéer och beskrivningar som Said undersöker (Said, 2003, s. 41). Ord som användes för att beskriva Orienten var exempelvis att de var irrationella, barnlika eller annorlunda, vilket antyder att väst skulle vara rationellt, vuxet och "normalt".

4.2 Hur kan medierapporteringens fokus förklaras?

Efter att ha läst ett flertal artiklar från Sveriges ledande dagstidningar kan vi utan omsvep konstatera att samtliga tidningar la mer fokus på att rapportera om USA än om länderna i Karibien. Om vi tar vår ansats i Hobbes distinktion mellan naturtillstånd och samhälle kan vi läsa att alla människor i grunden är lika och det som skiljer oss från djuren är att vårt förnuft tillåter oss att agera utifrån något annat än våra naturliga instinkter. För att undkomma krig och plågsam död gör människan bäst i att organisera sig i ett samhälle där sanktioner utdelas mot de som inte lyder lagen. Men Hobbes nöjer sig inte bara med att förklara att människan levde i mindre utvecklade tillstånd, utan menar även att det fanns de som levde närmare naturtillståndet parallellt med det samhälle som han själv levde i. De som pekades ut var exempelvis Amerikas ursprungsbefolkning. Därefter kommer Rousseau som resonerar kring uppdelningen mellan natur och kultur på liknande sätt som Hobbes, men tillmäter dem helt olika värden. Han menade att det i själva verket var det organiserade samhället med lag och äganderätt som endast var till gagn för de bemedlade, var det som förstört människan. Även om Rousseaus rättvisesyn kan ifrågasättas när han t.ex. skriver att vetenskap endast bör reserveras för de stora genierna, kan vi se Rousseaus kritik mot det civila samhället som en tidigt kritik mot västvärldens hegemoni. Naturligtvis måste vi vara mycket försiktiga när vi gör detta, för att inte ramla ner i anakronismens svarta hål.

Därefter Kant som i analogi med Hobbes menar att människan bara kan leva ett värdigt liv i ett organiserat samhälle, men inte bara det – det är endast i samhället som människan kan göra bruk av och utveckla sitt förnuft. De som inte lever i ett sådant samhälle lever sålunda i ett oupplyst mörker där det enda liv som väntar är kort och plågsamt. Målet för de som lever i denna civiliserade gemenskap är att dess moral och lag ska utvidgas och till sist bli världsomspännande. Under tiden bör dock de som sällar sig till den civiliserade

världen inte fraternisera med de som ännu inte rört sig tillräckligt långt fram på det kontinuum som är civilisationens stegen (Kant, 1991, s. 164).

4.3 Herre och slav?

Hegels herre/slav-dialektik som presenteras tidigare i texten går även att applicera på förhållandet mellan väst och icke-väst. För att västvärlden ska kunna definiera vilka de är, måste de också definiera vad de inte är. Icke-väst får då rollen som det andra, något som västvärldens självbild är beroende av. Genom sitt tolkningsföreträde att definiera andra kulturers essens har de fått en hegemonisk ställning i världen. Genom bland annat Hobbes och Kants texter har gränserna dragits för vilka vi känner gemenskap med. Vi tror att det delvis kan förklara varför det är mer intressant för svenskar att läsa om hur amerikaner har drabbats av stormen, än om Karibien.

Men vilka implikationer får det att huvudfåran inom svensk media inte rapporterar i lika hög utsträckning om Karibien som USA? Om områdena i Karibien försummas kan det exempelvis leda till att de inte får ta emot den hjälp de behöver för att återhämta sig från katastrofen. På sikt leder det också till att deras marginalisering i världen ökar då deras roll blir mer och mer perifer. Detta eftersom västvärlden har en hegemonisk ställning i världen och således har makten att sätta dagordningen för bland annat vilka nyheter som är intressanta och i detta fall vilka liv som är intressanta för oss. Applicerar vi denna logik på förhållandet mellan väst och icke-väst ser vi att västs positionering är beroende av dess andrafiering av de länder som inte sällar sig till den kategorin. I ljuset av detta blir det lättare att förstå dels den gängse bilden av västvärlden och icke-väst, men också varför svensk medias rapportering sett ut som den har gjort. Det blir naturligtvis lättare att relatera till människor som anses vara mer lika svenskar. Det förmodade ointresset för de människor som drabbades på t.ex. Haiti

legitimeras här genom att bilden av vi och dem har skapats, vidareutvecklats och reproducerats genom tiden. Vi anser att de skiljer sig från oss och således blir deras liv inte lika intressanta för oss att sörja för. Detta för att det under många år odlats fram en bild av att det är så.

5 Diskussion

Många gånger finns det en diskrepans mellan teori och praktik. I denna uppsats har vi varit intresserade av att förstå en samtida händelse utifrån politisk teori. Under arbetets gång är det ett antal överväganden som vi uppehållit oss vid. Dessa har gällt vår metodologi, våra teoretiska utgångspunkter samt den terminologi vi använt oss av. Följande punkter har inte fått särskilt stort utrymme tidigare i uppsatsen, men är något vi ändå anser viktigt att problematisera.

5.1 Varför nättidningar?

Genom att enbart använda oss av tidningarnas nätbaserade versioner är det möjligt att somliga artiklar fallit bort. Dock har nättidningarnas sökfunktioner en omistlig funktion eftersom de sorterar tidningarna efter relevans. Det vill säga vad tidningarna bedömer som mest intressant eller viktigt. Vårt urval av artiklar baseras på relevans och det är därför möjligt att det fanns fler artiklar som berörde hur Karibien blivit drabbat som inte inkluderades i urvalet. Dock hamnade fortfarande artiklarna om USA högst upp. Vi tror däremot att proportionen mellan artiklar om USA kontra Karibien skulle vara densamma hur många artiklar vi än hade inkluderat i vårt urval.

5.2 Möjliga bakomliggande faktorer

Vi är medvetna om att den skeva rapporteringen till viss del kan bero på andra omständigheter som exempelvis antalet avlidna eller ekonomiska skador. New York är t.ex. ett av de vanligaste resemålen bland svenskar, det bor också många svenskar i USA och New York i jämförelse med Karibien. När stormen Sandy drog in över nordöstra USA så var det samtidigt höstlov i Sverige, detta kan ha lett till att fler svenskar än vanligt befann sig i staden New York (Thoren, 2012).

5.3 Vem är du? Vem är jag? Levande charader

Den uppdelning som finns idag mellan väst och icke-väst är konstruerad, på grund av att vi under en längre period bestämt att vi mycket lättare kan identifiera oss med amerikaner, detta har troligtvis också lett till att det faktiskt blivit så i flera avseenden. Ökade förbindelser mellan länderna har troligtvis lett till att kulturer, politiska och ekonomiska system har homogeniserats över tiden. Vi tror med andra ord att dessa olikheter är ett växelspel mellan teoretiska antaganden som leder till praktiska handlingar.

5.4 Den linjära tidsuppfattningen

Den linjära tidsuppfattningen är något som nagelfars i denna uppsats. Vi tror att det är förståeligt att det hos människan funnits ett behov av att se tiden som linjär

för att få en förståelse om mänsklighetens utveckling. Kristendomens utbredning skapade en vilja att positionera sig mot det gamla hedniska livet. Det problematiska är hur den linjära tidsuppfattningen har använts som en måttstock för att mäta utvecklingsgrad. Där andra typer av utveckling inte har getts utrymme att existera parallellt med varandra utan att anses ligga efter västvärldens.

5.5 Språkets begränsningar

I vår uppsats har vi varit kritiska mot uppdelningen av naturtillstånd och samhälle, sättet vi ser på utveckling och beskrivningen av andra kulturer. Den uppmärksamme läsaren märker dock motsättningen i föregående mening när vi skriver "andra" kulturer. Genom att använda ord som exempelvis "andra" och "orienten", om än med kritisk blick, reproducerar vi ändå dessa strukturer genom våra ordval. Denna språkets begränsning är vi medvetna om, men har ännu inte funnit något bättre sätt att handskas med den än det vi gjort. Vi har i stället försökt ha en kritisk hållning till de begrepp vi använder genom att vara medvetna om begreppens historia och dess implikationer.

När vi i denna uppsats diskuterat gemenskap har vi främst utgått från gemenskap på en mycket övergripande nivå. Vi har diskuterat den främst utifrån nationell och kulturell tillhörighet. Den har inte berört hur gemenskap formas inom en stat eller kultur. Det är intressant eftersom det inte är alldeles säkert att *alla* svenskar känner samhörighet med *alla* amerikaner. Beroende på vilken samhällsklass eller folkgrupp en person tillhör varierar troligtvis även vilka människor personen känner samhörighet med. USA är ett land med stora skillnader i inkomst och är därtill ett mångkulturellt land. En svensk person med haitisk bakgrund är möjligtvis mer intresserad av mediebevakningen som täcker Karibien än USA.

Avslutningsvis tror vi att det vore intressant att analysera fler händelser av den arten som vi har gjort eftersom den väcker intressanta frågor om gemenskap och hur den skapas. Vidare kan tidningarnas påstådda obundenhet diskuteras utifrån den kritik vi riktat mot den normerande kraft som någon i en överordnad position har. Vi ser här att herre/slav-dialektiken kan appliceras på mikro- såväl som på makronivå. Tidningarnas neutralitet utgör dock en forskningsfråga för sig och vi lämnar det till den intresserade läsaren att forska vidare inom.

6 Referenser

6.1 Tryckta källor

- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich (2008). *Andens fenomenologi*. Övers. Brian Manning Delaney och Sven-Olov Wallenstein. Stockholm: Thales.
- Hindess, Barry (2007). *The Past Is Another Future*, i *International Political Sociology* (2007), volym 1
- Hobbes, Thomas (2004). *Leviathan eller En kyrklig och civil stats innehåll, form och makt*. Övers. Eva Backelin. Göteborg: Daidalos.
- Hutchings, Kimberly (2011). "What is Orientation in Thinking? On the Question of Time and Timeliness in Cosmopolitical Thought", i *Constellations*, 18 (2).
- Kant, Immanuel (1991). *Political writings*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nietzsche, Friedrich (1976[1954]). *The portable Nietzsche*. New York: Penguin Books
- Rousseau, Jean-Jacques (1993). *The Social Contract and Discourses*. Övers. G. D. H. Cole. London: Dent.
- Said, Edward W. (2003[1979]). *Orientalism*. London: Penguin
- Strauss, Leo (1953). *Natural right and History*. University of Chicago Press: Chicago

6.2 Elektroniska källor

- DN (2012), *Halloween skjuts upp till den 7 november*. Hämtat från DN.se. Publicerat 2012-10-31. Hämtat 2012-12-19. <http://www.dn.se/nyheter/varlden/t-bana-stangd-i-new-york>
- Havanna TT-AFP (2012), *Minst 3 dog i orkan*. Hämtat från SvD.se. Publicerat 2012-10-25. Hämtat 2012-12-14. http://www.svd.se/nyheter/utrikes/minst-tre-dog-i-orkan_7613254.svd
- Höglund, Jan (2012), *"Fick hålla mig i lyktstolpar"*. Hämtat från GP.se. Publicerat 2012-10-30. Hämtat 2012-12-15. <http://www.gp.se/nyheter/goteborg/1.1112553--fick-halla-mig-i-lyktstolpar->
- Liljemalm, Anna (2012), *Stängda skolor och flygande barstolar*. Hämtat från GP.se. Publicerat 2012-10-31. Hämtat 2012-12-14. <http://www.gp.se/nyheter/varlden/1.1113346-stangda-skolor-och-flygande-barstolar>
- Lockes, John (1689), *The founders costitution*, Hämtat från press-pubs.uchicago.edu. Hämtat 2013-01-07. <http://press-pubs.uchicago.edu/founders/documents/v1ch16s3.html>
- Ne.se (2013a) *Väst*. Hämtat från Ne.se. Publicerat. Hämtat 2013-01-07 <http://www.ne.se/lang/v%C3%A4st/347315>
- Ne.se (2013b), *OECD*. Hämtat från Ne.se. Publicerat. Hämtat 2013-01-07. <http://www.ne.se/lang/oecd>
- Ne.se (2013c), *HDI*. Hämtat från Ne.se. Publicerat. Hämtat 2013-01-07 <http://www.ne.se/lang/hdi>
- NHC (2012), *Tropical deprssion Eightheen*. Hämtat från nhc.noaa.gov. Publicerat 2012-12-31. Hämtat 2013-01-06. www.nhc.noaa.gov/archive/2012/al18/al182012.discus.001.shtml?
- NHC (2012), *Post-tropical cyclone Sandy*. Hämtat från nhc.noaa.gov. Publicerat 2012-12-31. Hämtat 2013-01-06. <http://www.nhc.noaa.gov/archive/2012/al18/al182012.update.10300002.shtml>
- Nyhetsbyrån Direkt (2012), *Europabörser: rapporter drev upp kurserna*. Hämtat från DI.se. Publicerat 2012-10-30. Hämtat 2012-12-14

<http://www.di.se/artiklar/2012/10/30/europaborser-rapporter-drev-upp-kurserna/>

Rogers, Simon (2012), *Hurricane Sandy: The death toll detailed*. Hämtat från
Guardian.co.uk. Publicerat 2012-10-31. Hämtat 2012-12-14.

<http://www.guardian.co.uk/news/datablog/2012/oct/31/hurricane-sandy-death-toll>

SvD 1 (2012), *Förödelsen efter orkanen Sandy: minut för minut*. Hämtat från Svd.se.
Publicerat 2012-10-30. Hämtat 2012-12-14. <http://>

www.svd.se/nyheter/utrikes/forodelsen-efter-orkanen-sandy-minut-for-minut_7630336.svd

SvD 2 (2012), *Stormen Sandy i siffror*. Hämtat från SvD.se. Publicerat 2012-10-31. Hämtat
2012-12-19. http://www.svd.se/nyheter/utrikes/stormen-sandy-i-siffror_7629952.svd

Sydsvenskan 1 (2012), *"Hjärtat klappade lite snabbare"*. Hämtat från Sydsvenskan.se.
Publicerat 2012-10-30. Hämtat 2012-12-14.

<http://www.sydsvenskan.se/varlden/hjartat-klappade-lite-snabbare/>

Sydsvenskan 2 (2012), *BILDEXTRA: Sandy drar in*. Hämtat från Sydsvenskan.se.
Publicerat 2012-10-29. Hämtat 2012-12-14.

<http://www.sydsvenskan.se/varlden/bildspel/bildextra-sandy-drar-in/>

Sydsvenskan 3 (2012), *Över 100 döda i stormen*. Hämtat från Sydsvenskan.se.

Publicerat 2012-10-29. Hämtat 2012-12-21. <http://www.sydsvenskan.se/varlden/over-100-doda-i-stormen/>

Thorén, Lina (2012), *Allt fler svenskar reser utomlands*. Hämtat från SvD.se. Publicerat 2012-
03-15 Hämtat 2013-01-03. http://www.svd.se/resor/allt-fler-svenskar-reser-utomlands_6923399.svd

TT1 (2012), *Segelfartyget "Bounty" sjönk*. Hämtat från DN.se. Publicerat 2012-10-29.
Hämtat 2012-12-14. <http://www.dn.se/nyheter/varlden/segelfartyget-bounty-sjonk>

TT2 (2012), *Minst 16 döda till följd av "Sandy"*. Hämtat från DN.se Publicerat 2012-10-30.
Hämtat 2012-12-14. <http://www.dn.se/nyheter/varlden/minst-13-doda-till-foljd-av-sandy>

TT3 (2012), *Obama: Sandy är inte över*. Hämtat från DI.se. Publicerat 2012-10-30. Hämtat
2012-12-14. <http://www.di.se/artiklar/2012/10/30/obama-sandy-ar-inte-over/>

Tidningarnas telegrambyrå (2012), *Sandy dränkte USAs ostkust*. Hämtat från DI.se. Publicerat

2012-10-30. Hämtat 2012-12-20. <http://www.di.se/artiklar/2012/10/30/sandy-drunkte-usas-ostkust/>

TT-Reuters-AFP (2012), *Minst 64 Sandy-döda i USA och Kanda*. Hämtat från GP.se.

Publicerat 2012-10-31. Hämtat 2012-12-21. p.se/nyheter/varlden/1.1114610-minst-64-sandy-doda-i-usa-och-kanada

